

TARTALOM

FÓKUSZ	2
2007 GAZDASÁGPOLITIKAI PRIORITÁSAI	2
1. 2007-ben megtorpan a magyar gazdaság felzárkózása az EU átlaghoz	4
2. Megugrik 2007-ben az infláció	6
3. A magyar költségvetés továbbra is „kilóg” a régióból	7
4. 2006-ban a forint árfolyama tükrözte a makrogazdasági egyensúly romlását 9	
5. Lassul a bankszektor a magyar gazdaságban	10
6. A régióban a legmagasabb profitnövekedést a magyar bankok érték el	12
7. Regionális fejlesztések - jövőképek nélkül	13
8. Az NFT II. leértékeli a gazdaságfejlesztést	14
9. Már csak az export a növekedés forrása	15
10. 2006-ban élesen eltért egymástól a német (IFO) konjunktúraindex és a magyar export dinamika	17
11. Az egyetlen valódi jó hír: közel 1000 km az autópályák hossza 2006 végén	19
12. Kirívóan magasak a magyar béreket terhelő adók és járulékok	23
13. Zuhan az Európai Unió népszerűsége Magyarországon	24
14. A legnagyobb növekedési tartalék a bürokrácia leépítése	25

Fókusz

2007 gazdaságpolitikai prioritásai

A kormány döntése szerint 2007-2008-ban a költségvetési egyensúly helyreállítása lesz a gazdaságpolitika elsőszámú feladata. Az EBRD szerint Magyarország 2007-2008-ban öt gazdaságpolitikai prioritást kell, hogy kövessen. Ezek: a költségvetési egyensúly helyreállítása, az állami szektor reformjai, a nagy hozzáadott értékű közszolgáltatások fejlesztése, a foglalkoztatási aktivitás növelése és végül az EU-alapok hatékony elköltésének biztosítása. A hazai közgazdasági szakma részéről is többen megfogalmaztak prioritásokat a 2007-2008-as esztendőre, ezeket foglalja össze Bokros Lajos öt pontban: kevesebb önkormányzatot több saját bevétellel, többen fizessenek kevesebb adót, öngondoskodást, több-biztosítós modellt az egészségügyben, és végül tulajdonosi kontrollt az oktatási rendszerben.

Látható, hogy a kormány szavakban lényegében a nemzetközi pénzpiac (ennek véleményét tükrözi az EBRD álláspontja) és a hazai liberális közgazdászok által javasolt úton jár: a költségvetési egyensúlyt és a reformokat tartja a 2007-2008-as időszak kettős gazdaságpolitikai prioritásának.

Ezzel szemben a 2007-2008-as időszak egyetlen prioritása a teljeskörű gazdaságpolitikai fordulat lenne. Ennek keretében a gazdasági növekedés eszközével és egy radikális adó- és járulékcsökkentésen alapuló adóreformmal lehetne gyorsan, mintegy 12-18 hónap alatt helyreállítani a magyar költségvetés egyensúlyát, és ezzel párhuzamosan lehetne egy társadalmi megállapodáson nyugvó reformprogramot elindítani az állami szektorban. A kormány ezzel fordított úton indult el, mert a költségvetési egyensúly helyreállítását a gazdasági növekedés lefékezésével és a felzárkózási folyamat mesterséges megállításával véli megoldhatónak. Nem adó- és járulékcsökkentéssel, hanem éppen ellenkezőleg jelentős adó- és járulékemelésekkel, valamint új adónemek bevezetésével kísérli meg a költségvetési egyensúly helyreállítását. Ez a foglalkoztatás csökkentésével és a munkanélküliség növekedésével jár, miközben az infláció is megugrik. Az EBRD által javasolt öt gazdaságpolitikai prioritás közül az elsőt, tehát a költségvetési

egyensúly helyreállítását a reformok nem segítik, hiszen a reformok rövid, sőt egyes esetekben középtávon is több többletköltséggel járnak, mint többletbevétellel, illetve megtakarítással. A nagy hozzáadott értékű közszolgáltatások fejlesztése sem lehetséges egy költségvetési megszorításokra épülő gazdaságpolitika esetén, mert a minőségi állami közszolgáltatások fejlesztéséhez több pénz kell. Hasonló módon a foglalkoztatási aktivitás növelése sem lehetséges a gazdasági növekedés lefékeződése idején, hiszen a kisebb növekedés mellett nő a munkanélküliség. Az EU-alapok hatékony elköltésének biztosítása, mint az EBRD ötödik javasolt gazdaságpolitikai prioritása lényegében függetleníthető a gazdaságpolitikától, miután a 2007-2008-as időszakra a korábbi Brüsszellel kötött kormányzati megállapodások szerint már kialakult az a nagyberuházási kör, amely az EU-alapok lekötését, majd lehívását lehetővé teszi. Az önkormányzatok és vállalkozások saját erejének biztosítása még szerepel a költségvetésben, ez csak abban az esetben kerül veszélybe ha a kormányzati gazdaságpolitika következtében kiderül: a 2007-es költségvetés nem tartható, tehát az abban szereplő fejlesztési források sem állnak rendelkezésre.

Az EBRD és a nemzetközi pénzpiacok, valamint az Európai Unió közös intézményei tehát egy olyan költségvetési egyensúlyt javító kormányzati gazdaságpolitikát várnak, amely közben elindítja az állami közszolgáltatások reformját, miközben növeli a foglalkoztatás szintjét. A kormány által 2007-re elfogadott gazdaságpolitika azonban ezzel éppen ellentétes, mert a növekedés lefékeződése csökkenti a foglalkoztatási aktivitást és a költségvetés kiadási oldalának megnyirbálása nem teszi lehetővé az állami közszolgáltatások minőségi fejlesztését. A valóban szükséges és mindenki által követelt reformok csak egy széleskörű társadalmi-gazdasági megállapodáson és közmegegyezésen nyugodhatnak: azonban a kormányzati politika erre nem vállalkozott.

Összességében világos tehát, hogy a 2007-2008-ra elfogadott kormányzati gazdaságpolitika sem a nemzetközi pénzpiacok, sem az EU közös intézményei, sem pedig a magyar közgazdasági szakma liberális reform célkitűzéseinek csak szavakban felel meg, de a várható eredmények éppen ellentétesek azokkal.

Milyen gazdaságpolitikai fordulatra lenne szükség? Egyetértve az EBRD és a nemzetközi pénzpiacok pontjaival, valamint azzal a törekvéssel, hogy a költségvetési

egyensúly helyreállítása szerepeljen a 2007-2008-as gazdaságpolitikai középpontjában, egy a jelenlegi kormányzati gazdaságpolitikával éppen ellentétes kormányzati működésre lenne szükség. Ez a foglalkoztatási szint növelésével, új munkahelyek tömeges teremtésével, egy teljeskörű megegyezésen nyugvó adóreform elindításával elérné a gazdasági növekedés gyorsítását, ezzel szanálná a költségvetést. Menet közben – 2007 során – lehetne kidolgozni, elfogadni és elindítani egy széles társadalmi-gazdasági megállapodáson nyugvó államreformot, amely már kiterjed az egészségügy, oktatás, önkormányzatiság, nyugdíjak és szociális juttatások, valamint a vállalkozásösztönzés területeire. A kormány nem ezen az úton jár, ezért a kormány által követett gazdaságpolitikai kísérlet szükségképpen kudarcba fullad. A kormánynak 2007 során majd vissza kell vonnia a konvergencia programot, a 2007. évi költségvetést, valamint az adó- és járulékemeléseket jelentő „fordított adóreformot”.

Trend

1. 2007-ben megtorpan a magyar gazdaság felzárkózása az EU átlaghoz

2007-ben véget ér egy hosszú, kilenc éves időszak a magyar gazdaságban, amelyet az EU átlaghoz való fokozatos felzárkózás jellemezett. 2007-ben a magyar gazdaság növekedése legfeljebb a 2-2,5 % közötti sávban lesz, aminél az EU átlagos növekedése magasabb lesz: Magyarország 2007-ben már nem közeledik, hanem távolodik az EU átlagtól.

Háttér

Az 1997-2006 közötti hosszú gazdaságtörténeti szakaszban Magyarország évről évre valamivel közelebb került az EU-15-ök, majd az EU-25-ök átlagához. A legjobb időszak a 2001-2003 közötti volt, amikor évente 2 %-ot dolgoztunk le az Európai Unió átlagos egy főre eső GDP szintjéhez képest, de az 1997-2006 közötti időszak többi évében is általában évi 1 %-os volt a magyar gazdaság EU átlaghoz való

közeledése. Ez a gazdaságtörténetileg kifejezetten jó teljesítmény, időben természetesen két részből áll: egy 1997-2000 közötti „helyreállítási” szakaszból, valamint 2001-2006 közötti „új növekedési” szakaszból.

Az 1990-96 közötti időszakban a magyar gazdaság összességében jelentős mértékben távolodott az Európai Unió átlagos GDP szintjétől, valamint átlagos egy főre eső fogyasztási szintjétől. Ezt a piacgazdasági átmenetnek szokták tulajdonítani, és részben valóban a piacgazdasági átmenet, a keletről nyugatra történő piacváltás állt mögötte, de az elkövetett gazdaságpolitikai hibák is szerepet játszottak a magyar gazdasági teljesítmény jelentős csökkenésében az 1990-es évtized első felében.

1997 és 2000 között gyakorlatilag egy olyan gazdasági helyreállítást folytatott a magyar gazdaság, amely általában csak nagy háborúk, illetve nagy gazdasági válságok után szokott bekövetkezni. Az első és a második világháború után, valamint az 1929-33-as nagy világgazdasági válság után találunk hasonló helyreállítási szakaszokat, mint amely a magyar gazdaságot jellemezte az 1997-2000 közötti négy évben.

2001 és 2003 között egy kivételesen gyors gazdasági felzárkózási szakasz következett be, amikor évi 2 %-kal közeledtünk az Európai Unió átlagos fejlettségi szintjéhez: ez a sikeres helyreállítás utáni sikeres új növekedés szakasza volt. A magyar gazdaság jól vészelte át a 2001-2003 közötti globális és európai recessziót, sőt növelni tudta felzárkózási ütemét a fejlett országokhoz képest recesszióban. 2004-2006 között már jelentkeznek az új növekedési szakasz kifulladásának a jelei, amely egyértelműen a hibás gazdaságpolitika következménye. A gazdaságpolitikai hibák következtében egyszerre lassul a felzárkózási ütem, nő az eladósodás és romlik el a magyar gazdaság makrogazdasági egyensúlya. Lényeges leszögezni, hogy a 2004-2006 közötti egyensúlyromlás nem a 2001-2003 közötti gyors felzárkózásnak a következménye, hanem a 2002 nyarától elkövetett gazdaságpolitikai hibasorozat jelenik meg ebben. Ezt bizonyítja az is, hogy a többi régiós ország később –már a konjunktúra visszatéréseivel- képes volt a magyar növekedésnél is gyorsabban nőni a makrogazdasági egyensúlyok elrontása nélkül.

A 2007-2008 közötti időszakra adott kormányzati válasz egy olyan fordulatot hoz, amely gazdaságtörténetileg kivételes, gyakorlatilag eddig még sehol nem fordult elő: akkor lassul egy ország felzárkózása, amikor a régiójában valamennyi más, hasonló

helyzetben lévő gazdaság felzárkózása gyorsul, miközben globális és európai konjunktúra van, valamint nagyságrendileg nőnek a gazdaság rendelkezésére álló fejlesztési források. A 2002 közepétől elkövetett hosszú gazdaságpolitikai hibasorozat árnyéka is hosszú: nem csupán a 2004-2006 közötti felzárkózási lassulásnak, hanem a 2007-2008-ra várható megtorpanásnak is oka.

Javaslat

Javasoljuk, hogy 2007 során a kormányzat nézzen szembe a társadalmi felhatalmazás és társadalmi-gazdasági megállapodás nélkül folytatott gazdaságpolitika kudarcával és hajtson végre egy teljeskörű gazdaságpolitikai fordulatot. Ennek keretében vonja vissza a konvergencia programot, a 2007. évi költségvetést, valamint az adó- és járulékemelésekre épülő „fordított” adóreformot.

Trend

2. Megugrik 2007-ben az infláció

Az MNB 2007-re 6,9 %-os inflációt vár, amely számításaik szerint 2008-ra 4,1 %-ra csökken. Ezzel szemben legalább 0,5-1 %-kal magasabb lehet az infláció, miután az inflációs várakozások beépülnek a tényleges áremelkedés folyamatába. A 2007-ben a várthoz képest magasabb infláció 2008-ban is 1 %-kal feljebb viheti a tényleges inflációt az MNB prognózisához képest.

Háttér

A kormányzat tudatosan pörgeti fel az inflációt, hiszen 1 %-kal magasabb infláció összességében mintegy 100 milliárd forinttal növeli a költségvetés bevételeit. Az infláció növekedése természetesen növeli a költségvetés kiadásait, mert az államadósság utáni kamatteher a magas infláció következtében emelkedő kamatszintek miatt nő. Ezzel szemben magasabb infláció esetén magasabb a költségvetésnek a jövedelmeket, valamint különösen a fogyasztást és forgalmat

terhelő adók utáni bevétele. A két ellentétes irányú költségvetési hatás eredőjeképpen alakul ki az a helyzet, hogy 1 %-kal magasabb infláció nagyjából 100 milliárd forinttal magasabb költségvetési bevételt hoz. A kormányzat tehát érdekelt a magasabb inflációban miközben a gazdasági szereplők ellenérdekeltek. A magasabb infláció rontja a gazdasági környezet kiszámíthatóságát, emeli a kamatszintet, növeli a befektetések megtérülési rátájának szintjét, csökkenti a foglalkoztatást, növeli a munkanélküliséget és nagyon sok hatáson keresztül növeli a gazdasági környezet bizonytalanságát.

Javaslat

2007-ben a kormányzati gazdaságpolitika kudarcának lehetünk majd tanúi, mert a magasabb infláció révén sem lehet szanálni majd a költségvetést, hiszen a gazdasági klíma romlása, a növekedés lassulása és a munkanélküliség növekedése a fogyasztás és reálbérek csökkentésén keresztül összességében nem teszi lehetővé az állami költségvetés tervezett mértékű egyensúly javítását. Elkerülhetetlennek tartjuk a 2007-es költségvetés jelentős módosítását az év második felében. Vagy a felhatalmazás nélküli „reformokat”, vagy a hitelesség nélkül indított fordított gazdaságpolitikai fordulatot kell visszavonni: legjobb mindkettőt!

Trend

3. A magyar költségvetés továbbra is „kilóg” a régióból

A régió hat országa – Bulgária, Csehország, Lengyelország, Magyarország, Románia és Szlovákia – közül 2006-ban Magyarországon volt a legmagasabb GDP-arányos államháztartási deficit: például 2,5-szerese volt a következő legmagasabb lengyel deficitnek. 2007-ben azonban még a kormányzati előrejelzések szerinti 6,8 %-os GDP-arányos államháztartási deficit teljesülése esetén is a magyar deficit kétszerese lesz a következő legmagasabb cseh deficitnek. Magyarország -még a kormányzati prognózis megvalósulása esetén is- továbbra is a régió beteg embere marad az államháztartás területén.

Háttér

A magyar gazdaságpolitika kudarcát a 2002-2006 közötti szakaszban mindennél jobban jelzi, hogy az 1998-2002 közötti legjobb relatív növekedésből és fokozatosan javuló egyensúlyi helyzetből Magyarország a legrosszabb növekedési pozícióba vergődte le magát, miközben a legrosszabb egyensúlyi helyzetbe került. Ez mutatja, hogy a növekedés és az egyensúly valójában egyirányú mozgást mutatnak a régióban: ha egy országban gyorsul a növekedés, akkor az egyensúly is javul és fordítva. 2007-ben Bulgáriában 0,8 %-os, Csehországban 4,1 %-os, Lengyelországban 3,4 %-os, Magyarországon 6,8 %-os, Romániában 2,8 %-os és Szlovákiában 2,9 %-os lesz a GDP-arányos államháztartási deficit az elfogadott költségvetési törvények szerint. Az Európai Unió által adott prognózis ennél magasabb költségvetési hiánnyal számol Csehország, Lengyelország és Magyarország esetében.

E prognózis szerint Magyarországon a 7 % feletti GDP-arányos költségvetési deficit azt jelenti, hogy mintegy kétszerese lesz a magyar deficit a cseh és lengyel deficitnek: Magyarország tehát továbbra kilóg a régióból az államháztartási deficit területén.

Javaslat

Gazdaságpolitikai fordulatot javasolunk, amely az egyensúlyt a növekedés gyorsulásával állítja helyre ahelyett, hogy növekedési áldozattal kísérelné meg az egyensúlyjavítást. A régió valamennyi országára igaz az összefüggés, hogy a jó egyensúlyi mutatók jó növekedési mutatókkal járnak együtt és fordítva, alacsony növekedési mutatók esetén rossz lesz a makrogazdasági egyensúly, különösen az államháztartási deficit/GDP arány.

Trend

4. 2006-ban a forint árfolyama tükrözte a makrogazdasági egyensúly romlását

Míg a régió többi valutája az euroval szemben 2006-ban felértékelődött, addig a magyar forint 1,8 %-kal leértékelődött: a régióban legmagasabb, az EU országok között is kirívóan magas jegybanki alapkamat szint ellenére a régiós valutákkal ellentétben a magyar forint nem erősödött, hanem gyengült 2006-ban az eurohoz képest.

Háttér

2006-ban a román lej 6,39 %-kal, a szlovák korona 5,99 %-kal, a cseh korona 3,95 %-kal, a lengyel zlotyi 0,50 %-kal, a horvát kuna 0,25 %-kal erősödött az eurohoz képest. A magyar forint ezzel szemben 2006-ban összességében 1,8 %-kal gyengült az eurohoz képest. A magyar forint 2006 során gyakorlatilag már kikerült a régió valuta övezetéből, legalábbis abból a szempontból, hogy a régióban egyértelműen legmagasabb jegybanki kamatszint ellenére sem erősödött, hanem gyengült az eurohoz képest. A 2006-ban globálisan az eurohoz képest gyengülő nemzeti valuták között kizárólag olyanok szerepelnek, amely valuták mögött a politikai vagy gazdasági kockázat ugrásszerűen megugrott: ilyen volt a dél-afrikai, az izlandi, a török vagy a nicaraguai valuta. A magyar forint kismértékű, de érzékelhető gyengülése az eurohoz képest azért tükrözi pontosan a magyar gazdaságpolitikával szembeni hitelvesztést, mert a régió valamennyi többi valutája a lényegesen alacsonyabb jegybanki alapkamat szintek ellenére erősödött az euróhoz képest.

Javaslat

A gazdaságpolitikai hitelesség visszaszerzése elsősorban azért fontos, hogy a magas államadósság/GDP arány miatt sebezhető magyar pénzügyi rendszer 2007-ben ne legyen a régió kockázati valutája. Magyarországot már 2006-ban a pénzügyi befektetők „kivették” a régióból, amit a nemzeti valuta eurohoz képesti árfolyamának mozgása mutat. 2007-ben a gazdaságpolitikai hitelesség visszaszerzésével lehetne „visszatenni” a forintot a régiós valuták sorába.

Trend

5. Lassul a bankszektor a magyar gazdaságban

2006. III. negyedévében a magyar bankszektor már erőteljesen lassul. 2007-ben a bankszektor növekedési üteme várhatóan tovább lassul, illetve megtorpan. Ezt jelzi, hogy várhatóan visszaesik a hitelállomány bővülése, a hitelállományban tovább nő a deviza aránya a forint hitelekkel szemben, csökken a lakossági betétállomány, romlik a portfóliók minősége, csökken az eszközarányos megtérülés és szűkül a bankok kamatmarzsa. Mindezek a tendenciák együtt 2007-ben a magyar bankszektor jelentős lassulását vetítik elő.

Háttér

A magyar bankszektor a 2002-2006 közötti kormányzati időszak egyértelmű nyertese. 2001-ben a magyar bankszektor teljes nyeresége 400 milliárd forint volt, 2002-ben alig haladta meg a 100 milliárdot, 2003-ban már 170-180 milliárd forint közé ugrott fel, 2004-ben már majdnem 250 milliárd forint volt, 2005-ben 270 milliárd és 2006-ban 280 milliárd forint körüli összeget ért el. A magyar bankszektor egyre nyereségesebbé vált az elmúlt négy évben, miközben a hazai kis- és középvállalati szektor jövedelmezősége ezt nem követte. A bankszektor nyeresége mögött alapvetően három tényező húzódik meg: a lakáshitelállomány növekedése, a fogyasztási hitelállomány növekedése, valamint az állami eladósodás finanszírozása. A magyar bankszektor a lakáshitelezésen érte el a legmagasabb nyereségrátát, amelynek döntő oka az volt, hogy az új kormány 2002 után nem korrigálta az állami támogatások utáni magas banki nyereségeket.

A bankszektor lassulása azonban azt jelenti, hogy szűkül a bankok kamatmarzsa és csökken az eszközarányos megtérülésük. A 2007-2008-ra prognosztizált gazdasági megtorpanás következtében nő a csőd- és felszámolási eljárások száma, általában

romlik a banki portfóliók összetétele. Nő a leírásra kerülő és kétes hitelek állománya. A lakossági betétállomány csökkenése egyértelműen következik abból, hogy csökkennek a reálkeresetek és a fogyasztás. A forint árfolyamával kapcsolatos bizonytalanságok fennmaradnak, ezért a forinthitelekkel szemben tovább tart a devizahitelek térnyerése.

A bankszektor lassulását egyetlen tényező fogja még vissza: az EU előfinanszírozás. Az európai uniós nyertes pályázatok keretében megindulnak fejlesztések, ennek mértéke évente akár 4-500 milliárd forint is lehet, ezeknél azonban az Európai Unió játékszabályai szerint utófinanszírozás van. Ez azt jelenti, hogy a beruházások indítása csak abban az esetben lehetséges, ha banki előfinanszírozás történik: ez a bankok új üzletága. A pénzügyi prognózisok szerint ez az új, ugrásszerűen növekvő EU pályázati előfinanszírozás csupán mérsékelni tudja a magyar bankszektor lassulását, teljes mértékben nem lesz képes kiegyenlíteni a lassulásban közrejátszó tényezők negatív hatását.

Javaslat

A bankszektor lassulása a gazdaságpolitika számára jó hír, mert nagyobb ösztönzést teremt a bankok számára az ügyfelekért és projektekért történő versenyre. A jelenlegi magyar bankrendszer a sok szereplő ellenére nem verseny-bankrendszer, mert nincs tényleges verseny a bankszektor szereplői között. Az államnak semmilyen módon nem szabad kiegyenlítenie a csökkenő eszközarányos nyereségeket, mert ezzel visszafogná az erősebb versenyre való ösztönzés tényezőit.

Trend

6. A régióban a legmagasabb profitnövekedést a magyar bankok érték el

A régió nyolc legmagasabb profitnövekedését elérő bankja közül az első három helyezett magyar bank – IEB, Raiffeisen, OTP -, és a legmagasabb profitot elérő magyar bankok profitnövekedése többszöröse a többi régiós bank profitnövekedésének. Ez elsősorban nem a magyar gazdaság dinamikájának köszönhető, hiszen a magyar GDP növekedés a legrosszabb volt a régióban, hanem a tényleges banki verseny hiányának.

Háttér

A régió legnagyobb profitnövekedését elérő bankjai listáján az első három helyezett magyar bank, még két lengyel, egy román és két cseh bank szerepel a 2006-ban legmagasabb profitváltozást elérő bankok között. A magyar bankok 3-10-szer nagyobb profitnövekedést értek el, mint az élbolyban szereplő régiós bankok. Ez elvileg akkor lehetséges, ha a magyar gazdaság lényegesen gyorsabban bővül, mint a régiós gazdaságok, vagy akkor lehetséges, ha a magyar gazdaság monetizáltsága, tehát pénzügyi fejlettségi szintje lényegesen alacsonyabb volt a 2005-ös bázisévben, mint a többi régiós gazdaságé, illetve, ha nincs banki verseny és a banki profitok valójában monopolprofitok. Az első két tényező nem áll fenn, ezért a magyar vezető bankok kiugró 2006-os profitnövekedése mögött valójában a banki verseny hiánya húzódik meg.

Javaslat

A szükséges gazdaságpolitikai fordulat keretében pénzügyi fordulatot is javaslunk, amely egy külön intézkedéssorozat keretében célozza a bankverseny megerősítését, a banki monopolpozíciók felszámolását.

Trend

7. Regionális fejlesztések - jövőképek nélkül

A magyar régiók 2007 és 2013 között mintegy 7 milliárd euró vissza nem térítendő fejlesztési forráshoz jutnak. Az elkészült tervek szerint a versenyképességet, a turizmust és a közlekedést fejlesztik majd a régiók az EU támogatásokból. Ezek a fejlesztések azonban nem épülnek egy egységes nemzeti jövőképre, nincsenek regionális hosszú távú 15-20 éves jövőképek, a kistérségeknek sincs ilyen jövőképük, valamint a meghatározó gazdasági súllyal működő városoknak sincs 15-20 éves időhorizontra kidolgozott, helyben elfogadott és közmegegyezésre épülő jövőképük. Jövőképek nélkül a fejlesztési források felhasználása nem lehet optimális.

Háttér

Magyarország a 2007-2013 közötti 7 éves európai uniós költségvetési időszakban összesen mintegy 22,4 milliárd euros vissza nem térítendő támogatásra jogosult az Európai Uniótól. Ebből a régiók mintegy 7 milliárd euros keretet hasíthatnak ki maguknak. A kormány döntése szerint elkészült a 7 milliárdos 7 évre szóló regionális fejlesztési keret régiók közötti felosztása: Nyugat-Dunántúl mintegy 550 millió eurót, Közép-Dunántúl mintegy 600 millió eurót, Dél-Dunántúl mintegy 830 millió eurót, Közép-Magyarország mintegy 1800 millió eurót, Észak-Magyarország mintegy 1060 millió eurót, Észak-Alföld mintegy 1150 millió eurót és a Dél-Alföld mintegy 880 millió eurót kaphat a 2007-2013 közötti időszakban. Az operatív programok döntő felhasználási területe a versenyképességi, a turisztikai és a közlekedési beruházások.

Egyetlen régióban sem született meg azonban olyan egységes regionális jövőkép, amely elképzelné a régiót a következő 15-20 éves fejlesztési időszak végén. A 2007-2013 közötti regionális fejlesztések „vakrepülésre” hasonlítanak, mert ugyan minden esetben szükséges fejlesztéseket tartalmaznak, de ezek nem épülnek egy hosszú távú jövőképre. Hosszú távú jövőkép nélkül azonban egyetlen magyarországi régió, kistérség vagy nagyváros sem lehet valóban versenyképes az Európai Unióban, ahol

a következő évek fejlesztései hosszú távú jövőképekre épülnek. A régiós jövőképek és hosszú távú fejlesztési tervek hiánya természetesen ered abból, hogy Magyarország egészére sincs ilyen jövőkép: a kormány úgy nyújtotta be a Nemzeti Fejlesztési Terv II. dokumentumot az Európai Uniónak, illetve úgy kezd neki a 2007-2013 közötti periódusnak, hogy nem rendelkezik egy hosszú távú 2025-ig érvényes egységes nemzeti jövőképpel és hosszú távú tervvel.

Javaslat

2007-ben meg kell kezdeni az európai uniós pályázatokkal párhuzamosan egy olyan nemzeti, hosszú távú jövőkép és terv kidolgozását, amely 2025-ig felrajzolja Magyarország egészének, a Kárpát-medencének, a nagy régióknak, a kistérségeknek és a vezető városoknak a fejlődési irányait. Ennek birtokában lehet a legjobban felhasználni a 2007-2013 között elvileg lehívható európai uniós fejlesztési forrásokat.

Trend

8. Az NFT II. leértékeli a gazdaságfejlesztést

A 2007-2013 közötti időszakban a kormány által elfogadott program szerint az Európai Unióból érkező összegeknek kevesebb, mint 10 %-a jut gazdaságfejlesztésre. Ez a gazdaságfejlesztés leértékelését jelenti, nem segíti a foglalkoztatási ráta növelését és a munkanélküliség csökkentését. Az NFT II-ben szereplő többi terület fejlesztése szükséges, de elsősorban versenyképes vállalkozásokra van szükség a magyar gazdaságban: az NFT II. ezt nem segíti elő.

Háttér

A 2007-2013-ra elfogadott EU operatív programok egyértelműen háttérbe szorítják a gazdaságfejlesztést. Míg a közlekedés fejlesztésére a teljes összeg 25,4 %-át, a környezet- és energia beruházásaira 15,6 %-ot, a regionális operatív programokra

összesen 24 %-ot és még a társadalom-megújulásra is majdnem 14 %-ot irányoz elő az NFT II., addig gazdaságfejlesztésre 9,96 %-ot, tehát 10 %-nál is kevesebbet. Ez azt jelenti, hogy a versenyképes vállalkozások és munkahelyek létesítését támogatja a legkevésbé az NFT II., helyette egy sor olyan fejlesztési területet értékel fel, amelyeknek legfeljebb közvetett hatása van a versenyképességre és munkahelyteremtésre. Az NFT II. jelenlegi szerkezetéből nyilvánvaló, hogy az európai uniós fejlesztési források nagymértékű pazarlása történik majd a 2007-2013 közötti időszakban ahelyett, hogy a fejlesztési forrásokat koncentráltan gazdaságfejlesztésre fordítanák.

Javaslat

A gazdaságpolitikai fordulat keretében javasoljuk az európai uniós pénzek 2007-2013 közötti összegéből a gazdaságfejlesztési terület 25 %-os részesedését a mai 10 %-nál kisebb részesedéssel szemben.

Trend

9. Már csak az export a növekedés forrása

A 2006. III. negyedévi GDP adatok alapján világossá vált, hogy már egyedül az export dinamikus növekedése húzta a gazdaságot. Sem a belföldi felhasználás, sem a beruházások, sem a fogyasztás nem forrása már a gazdasági növekedésnek. A magyar gazdaság lassulása 2006. második felében már tény a III. negyedévi adatok alapján.

Háttér

A gazdasági felzárkózás 1997-2006 között egyszerre támaszkodott a külkereskedelemre és a belföldi értékesítésre, a beruházásokra és a fogyasztásra, az ipar és a szolgáltató szektor teljesítményére, valamint az építőipar dinamikus növekedésére. Ezzel szemben a 2006. III. negyedévi GDP részletes adatok azt

bizonyítják, hogy a magyar gazdaság még 3,8 %-kal bővült, miközben a végső fogyasztás stagnált és a bruttó állóeszköz felhalmozás 4 %-kal csökkent! Összességében 2006. III. negyedévében a belföldi felhasználás 0,3 %-kal csökkent. A háztartások fogyasztása is csupán 1,6 %-kal nőtt, miközben a közösségi fogyasztás 5,5 %-kal csökkent: ennek eredménye lett a végső fogyasztás stagnálása. A 3,8 %-os III. negyedévi GDP növekedés mögött már kizárólag csak a külkereskedelem, tehát az export bővülése állt: 15,4 %-os exportbővülés mellett jött létre a 3,8 %-os GDP bővülés.

2007-ben a globális gazdaság, ezen belül az Európai Unió fejlett országai várhatóan lassulnak. A lassulás eredményeképpen a korábbi magyar exportdinamika megtörhet, nem reális 2007-ben a korábbi dinamikus, kétszámjegyű exportbővülés megtartása. Miközben a konvergencia program és a 2007. évi költségvetés a reálkeresetek csökkenését, valamint a lakossági fogyasztás csökkenését vetíti előre, addig a költségvetés nem számol a beruházások mérséklődésével és az építőipari teljesítmény megtörésével. Ezzel szemben a 2006. III. negyedévi adatok már világosan mutatják, hogy az építőipari teljesítmény már mintegy 4 %-kal visszaesett a korábbi év hasonló negyedévéhez képest, a beruházások szintén 4 %-kal csökkentek és egyedül az export 15,4 %-os bővülése állt a GDP növekedés mögött. Ha 2007-ben a GDP bővülése már nem támaszkodhat az export kétszámjegyű bővülésére sem, akkor a 2007-es GDP növekedés lényegesen kisebb lehet, mint az egyébként is igen pesszimista 2,2 %-os konvergencia programban szereplő érték. Ha egyszerre csökkennek a reálkeresetek, csökken a háztartások fogyasztása, még jobban csökken a közösségi fogyasztás, ezek együtt a végső fogyasztást is visszafogják, miközben a beruházásoknál tart a visszaesés, akkor a vártnál kisebb exportdinamika 2 % alatti GDP növekedést alapoz meg. Ezen még az sem változtathat, ha a háztartások a csökkenő reálkeresetet az eddig felhalmozott betétállomány apasztásával egyenlítik ki, mert ez csak a háztartások legfeljebb negyedének, ötödének járható út.

Javaslat

2007. II. negyedévére végére már világossá válhat, hogy a kormányzat által követett gazdaságpolitika nem csupán 2002 és 2006 között volt elhibázott, hanem az elhibázott gazdaságpolitika kijavítását célzó gazdaságpolitikai fordulat is negatív: nem javítja érdemben az egyensúlyt, miközben érdemben rontja a reálgazdaság folyamatait, ezen belül a növekedés, foglalkoztatás, munkanélküliség és infláció trendjeit.

Trend

10. 2006-ban élesen eltért egymástól a német (IFO) konjunktúraindex és a magyar export dinamika

Az 1997-2005 közötti szakaszban a magyar gazdaság egyik meghatározó jellemzője volt, hogy a német gazdaság konjunktúra indexe, az IFO index és a magyar export indexe a lehető legszorosabban összefüggött egymással. Ha javult az IFO index, akkor nőtt a magyar export dinamikája és megfordítva. Először 2006-ban alakult ki jelentős különbség a kettő között: az IFO index meredeken nő, miközben ezzel messze nem tartott lépést a magyar gazdaság exportdinamikája. A gazdasági növekedésben mára egyetlen forrássá váló exportdinamika is eltért az IFO indextől: ez mindennél jobban bizonyítja, hogy a magyar gazdaság nagy bajban van.

Háttér

2006-ban a magyar gazdaság növekedése mögött már kizárólag az export bővülése áll. Ez dinamikus, kétszámjegyű 15,4 %-os bővülést mutat. 2000 és 2005 között azonban az IFO index és a magyar exportnövekedés lényegében megegyezett egymással: a globális, ezen belül az európai konjunktúra mozgását követő IFO index lényegében egybeesett a nyitott, igen erőteljesen exportorientált magyar gazdaság legfontosabb indexével, az exportnövekedés dinamikájával. Először – gyakorlatilag a rendszerváltoztatást követően – 2006 elejétől alakult ki olyan helyzet, hogy az IFO

index magas szintjét nem követi a magyar gazdaság exportdinamikája. Miközben 15,4 %-os exportbővülés van, ezzel szemben az IFO index ennek kétszeresével bővült: jelentős rés támadt 2006 egészében a német konjunktúra index és a magyar export dinamika indexe között.

Javaslat

A magyar gazdaság az Európai Unió egyik legnyitottabb, a külkereskedelem felől legérzékenyebb gazdasága. Bár a számítások eltérnek egymástól, de a cseh, szlovák és Benelux gazdaságokkal együtt Magyarország mutatja a legerősebb külkereskedelmi érzékenységet, tehát a GDP termelésében az export legmagasabb arányát. A magyar külkereskedelem, ezen belül export elsőrendű célországa Németország, ezért alakulhatott ki az a magyar gazdasági jellemző, hogy a német gazdasági konjunktúra és a magyar exportdinamika között a lehető legszorosabb kapcsolat áll fenn. Az IFO index 2000-2005 között lényegében megegyezett a magyar exportdinamika indexével, a két index trendvonala nagy hasonlóságot mutat. Elsősorban 2006-ban fordult elő azonban az, hogy míg az IFO index ugrásszerűen javult, addig a továbbra is dinamikus magyar exportdinamika ettől messze elmaradt: az elmaradás olyan mértékű, amely megszünteti a két trendvonal összekötését. Ez a jelenség azért is rejtélyes, mert továbbra is nyitott és külgazdaságérzékeny a magyar gazdaság, a GDP növekedés mögött már kizárólag az export dinamikus bővülése áll és az IFO index pontosan tükrözi a német gazdaság magáralálását.

Egyetlen oka lehet ennek a jelenségnek: az IFO index mesterségesen alacsony volt a 2000-2005 közötti időszakban. Amikor a német gazdaság mélypontra, stagnálás közeli állapotban van, és ezt tükrözi az IFO konjunktúra indexe, akkor a dinamikus bővülést jelző magyar export index még lépést tart a német konjunktúra indexszel, de abban a pillanatban már, hogy a német konjunktúra index megugrik, mert a német gazdaság kijön a mélypontról, a magyar gazdaság exportdinamikája már ezzel nem tart lépést.

A magyar gazdaság nagy bajban van, mert az IFO index és a magyar exportdinamikát jelző index 2006-ban már élesen eltér egymástól: míg az első felfelé ugrást jelez, a második az éves jó teljesítmény ellenére trendvonalában lefelé mutat. Ha még az exportdinamikával is baj lesz, akkor a GDP növekedés egyetlen forrására sem támaszkodhat 2007-ben a magyar gazdaság.

Trend

11. Az egyetlen valódi jó hír: közel 1000 km az autópályák hossza 2006 végén

2006-ban 177 km-rel bővült a magyar autópálya hálózat, amely 2002 végén még csupán 534 km-t mutatott: 2006 végén már 952 km a magyar autópálya hossza. A késésben lévő szakaszok hossza 86 km, ezt is hozzáadva 2006 és 2007 fordulóján már közel 1000 km a magyar autópályák hossza.

Háttér

A magyar gazdaság egyik versenylőnye lehetne a tranzitgazdaság, tehát az Európa közepén összetalálkozó nyugat-keleti és észak-déli utakra épülő fejlesztések sorozata. Ehhez a közlekedési infrastruktúra ugrásszerű javítását kell elérni. Ráadásul egyszerre a vasútvonalak, az autópályák és autóutak, a víziközlekedés és a légi közlekedés egyidejű ugrásszerű fejlődése vezethet el a tranzitgazdaság kialakulásához. E négy terület közül az elmúlt négy évben valóban ugrásszerű fejlődést ért el az autópályák fejlesztése: négy év alatt közel megduplázódott Magyarországon az autópályák hossza. Ez még akkor is jelentős teljesítmény, ha közben kétszeresére nőtt az autópályák építési költsége (amely csak kisebb részben a költségek emelkedéséből, nagyobbik részben egyéb politikai és társadalmi tényezők következménye).

A 2007-2013 közötti 7 éves európai uniós költségvetési szakaszban Magyarországnak már elsősorban nem az úthálózat fejlesztésére kellene koncentrálnia az európai uniós forrásokat – ráadásul az autópálya építésre e források gyakorlatilag nem használhatók -, hanem a vasúthálózat, víziközeledés és légiközeledés fejlesztésére. Az elmúlt négyévi dinamikus autópálya és közút fejlesztése után a következő négy éves kormányzati ciklust a vasúthálózat fejlesztésére, illetve a légiközeledés és a víziközeledés fejlesztésére is fel kellene használni.

Javaslat

A 2006-2010 közötti kormányzati ciklusban hitelből, illetve részben EU forrásokból folytatni lehet a közúti közlekedés fejlesztését, azonban a gazdaságpolitika súlypontját a vasúthálózat, a légiközeledés és a víziközeledés fejlesztésére kellene helyezni.

Trend

1. Budapest lemarad a régiós versenyben

A közép-magyarországi régió csupán a 47. helyet foglalja el az EU 118 térségének versenyképességi rangsorában. Megelőzi Budapest nagyobb régióját Prága és Pozsony körzete is.

Háttér

Az Európai Unió 118 régiójának versenyképességét felállító rangsor döntően a kutatás-fejlesztési területen dolgozók arányát, az oktatásra fordított összegeket, a közlekedési infrastruktúra fejlettségét, a munkatermelékenységet, az egy főre jutó GDP-t és más reálgazdasági adatokat hasonlít össze. Magyarország legfejlettebb régiója a közép-magyarországi régió, amely azonban csupán kétharmados pontszámot kapott Prága és Pozsony körzetéhez képest. Csehországot 8, Szlovákiát 4 régióra osztották ebben a besorolásban, Magyarország azonban mindössze három

térséggel szerepel (Közép-Magyarország, Dunántúl, Alföld és Észak-Magyarország). Prágához és Pozsonyhoz tehát kisebb vidéki körzet tartozik, mint Budapesthez, ezért tűnik fejlettebbnek a cseh és a szlovák főváros körzete.

Ezzel együtt is – más mutatókat is beszámítva – Prága és Pozsony lényegesen gyorsabban fejlődik, mint Budapest. A cseh főváros 32 ezer euros egy főre eső GDP-jével a globálisan is fejlett régióknak számít, mert a csúcstechnológiai ágazatok és a foglalkoztatási mutatók a legjobbak között vannak. Pozsony a külföldi működő tőke befektetések következtében került Európa legdinamikusabb tudásalapú régiói közé. Magyarország legfejlettebb régiója, tehát a Budapest környéki régió lényegében egyik csoportba sem sorolható be: nincs látványos új működő tőkebefektetés, és nincs csúcstechnológiára építő, hazai K+F központként működő fejlődés sem. Budapest nem találja a helyét, és ez régióbeli összehasonlításban derül ki a legjobban.

Javaslat

2007-ben gazdaságpolitikai fordulatot javasolunk, amely egy növekedésközpontú és munkahelyteremtő gazdaságpolitikára történő átállást jelent. Ennek keretében szükséges kialakítani Magyarország régióinak, kistérségeinek és nagyobb városainak saját karakterét, jövőképét. Budapest lemaradt, mert Prágához és Pozsonyhoz képest nincs karaktere és nincs jövőképe.

Trend

2. A népességcsökkenés felét kiegyenlíti a nettó bevándorlás

Magyarországon a nettó bevándorlás a népesség természetes csökkenésének felét fedezi. Elsősorban a Kárpát-medence magyar lakta népességéből érkeznek bevándorlók. A nettó bevándorlás eddig kedvező egyenlege 2007-től lemorzsolódhat, sőt megfordulhat.

Háttér

Az Európai Unió 27 tagállama közül Magyarország középen helyezkedik el a nettó bevándorlás egyenlegét tekintve. 1000 főre vetítve 1,7 bevándorló esik, ami azt jelenti, hogy a 30-40 ezres természetes népességfogyásnak nagyjából a felét kiegyenlíti a nettó bevándorlás pozitív egyenlege, tehát a Magyarországot elhagyók és a Magyarországra beköltözők pozitív egyenlege. A legrosszabb Litvániában, Romániában, Lengyelországban és Lettországon a helyzet, ahol évente jelentős a kivándorlási egyenleg. Ciprus, Spanyolország és Írország állnak a legjobban, ahol a nettó bevándorlás 10-15-ször nagyobb, mint Magyarország esetében.

Magyarországon azonban 2007-től fordulat következhet be a nettó bevándorlás eddigi pozitív egyenlegében. Először lemorzsolódhat a pozitív egyenleg, majd kifejezetten negatívvá alakulhat: többen hagyhatják el az országot, mint a beköltözők. Ennek oka a hibás gazdaságpolitika következtében előállt gazdasági helyzet, a felzárkózásos növekedés megtorpanása, az életszínvonal mutatók romlása és a másik oldalon az Európai Unió belső munkaerőpiacának a teljes megnyílása. 2007. január 1-től valamennyi európai uniós tagállam megnyitja a munkaerő piacát kisebb vagy nagyobb mértékben az új tagállamok munkaereje előtt, így a magyar munkaerő számára lényegesen több munkalehetőség adódik 2007. január 1. után, mint 2004-2006 között. Ez találkozik azzal az új feltételrendszerrel, amelyet a 2006-os politikai események, majd a 2007-2008-as gazdasági megtorpanás és életszínvonal csökkenés jelentenek. Egyre többen akarnak elmenni majd Magyarországról az Európai Unió más tagállamaiba, egyre többen döntenek erről és találnak is munkát majd az Európai Unió más államaiban. Természetesen nő majd a Kárpát-medence magyar kisebbségei részéről a Magyarországra történő bevándorlók száma, elsősorban az európai uniós taggá váló Románia magyar lakta területeiről. Nem várható azonban Kárpátalja és Vajdaság részéről hasonló ütemű növekedés, így összességében a következő években akár meg is fordulhat a nettó bevándorlás eddigi pozitív trendje.

Javaslat

A gazdaságpolitikai fordulat következtében egy növekedésközpontú gazdaságpolitika esetén lesz lehetőség arra, hogy fenntartsuk az eddigi nettó bevándorlás pozitív trendjét, amely eddig 50 %-osan kiegyenlítette a természetes népességfogyást. Ennek hiányában a népességfogyás jelentősen felgyorsul, és a nettó bevándorlás negatív egyenlege esetén évi akár félszázezer fővel is csökkenhet Magyarország népessége.

Trend

12. Kirívóan magasak a magyar béreket terhelő adók és járulékok

Egy friss felmérés szerint az EU-25-ök körében Olaszország után Magyarországon a legmagasabb a kifizetett béreket terhelő adók és TB járulékok aránya. Magyarországon 100 forint teljes bérköltségből 48 forintot kap kézhez a munkavállaló, 52 forint megy a költségvetésbe adók és járulékok befizetése révén. A munkaadói járulékok 25 %-ot, a jövedelemadók 15 %-ot, a munkavállalói járulékok 10 %-ot tesznek ki.

Háttér

Magyarországon kirívóan alacsony a bérköltség, a 10 fő fölött foglalkoztató cégekre vonatkozó felmérés szerint Litvániában, Szlovákiában, Észtországban és Magyarországon keresnek évente 10 ezer euronál kevesebben a munkavállalók, Lettországból és Csehországból ennél valamivel többet. Lengyelországban az elmúlt két évben drámaian megrágult a munkaerő, a 10 ezer euro alatti magyar munkabérköltséggel szemben a lengyel cégek 35 ezer euros költséget vallottak be, amely majdnem négyszerese a magyar és szlovák szintnek, míg háromszorosa a cseh szintnek. Ennek kifejezetten a Lengyelországból történő kivándorlás az oka, hiszen már legalább 1 millió, de egyes felmérések szerint 1,5-2 millió lengyel talált munkát elsősorban Nagy-Britanniában és Írországból, valamint az Európai Unió más tagállamaiban. A kivándorlás jelentős mértéke tehát olyan mértékben drágítja meg a

munkaerőkölséget, amely az adott ország versenyképességét hirtelen drámaian rontja: ez a lengyel gazdaság egyik még rejtve maradt, de jelentős problémája.

Az ír és ciprusi cégek a teljes bérkölség 15-18 %-át fizetik csak be adók és járulékok révén a költségvetésbe, a brit, görög, spanyol és portugál cégek pedig a bérkölség egyharmadát: ezek a befizetések lényegesen kisebbek, mint az 52 %-os magyar befizetés. A többi észak-európai és nyugat-európai EU tagállamban is jelentősen 50 % alatt maradnak a bérkölség arányos adó- és járulékbefizetések, tehát Magyarország Olaszországgal együtt a legrosszabb szintet mutatja az adó- és járulékkerhek esetében.

Javaslat

A gazdaságpolitikai fordulat első és megkerülhetetlen kérdése a teljes körű, radikális adó- és járulékcsoökkentés. E nélkül Magyarország belesodródik abba a lengyel helyzetbe, amely jelentős nettó kivándorlást, megugró bérkölséget és továbbra is magas adó- és járulékkerhet jelent: ez már megoldhatatlan versenyképességi zuhanást okoz.

Trend

13. Zuhan az Európai Unió népszerűsége Magyarországon

A legfrissebb felmérés szerint már csupán a magyarok 39 %-a tartja jó dolognak Magyarország európai uniós tagságát. Csupán Nagy-Britanniában és Ausztriában kisebb még a magyarnál is az Európai Unió népszerűsége. 2006 őszén zuhant az Európai Unió népszerűsége: 2006 tavaszán még a megkérdezett magyarok 49 %-a nyilatkozott pozitívan az európai uniós tagságról, ősszel már csupán 39 %. Ez az 1956-os forradalom 50 éves évfordulóján végrehajtott politikai forgatókönyv következménye.

Háttér

Az új felmérés szerint Magyarország az Európai Unió három legpesszimistább országa között van Nagy-Britanniával és Ausztriával együtt, ami az európai uniós tagság megítélését illeti. 2006-ban következett be a fordulat: tavasszal még 49 %, ősszel már csupán 39 % tartotta jó dolognak Magyarország európai uniós tagságát. 2006 nyarán kezdett kiderülni Magyarország valódi gazdasági helyzete, majd 2006 őszén bekövetkeztek az újabb „sajnálatos események”. Az európai uniós tagság nem tartotta vissza 2004-2006 között a magyar kormányt attól a gazdaságpolitikai ámokfutástól, amely 2006 közepén már gyakorlatilag mindenki számára világossá vált: ez az Európai Unió népszerűségi zuhanásának egyik oka. Az európai uniós tagság nem tartotta vissza a koalíciós frakciókat attól, hogy 2006 őszén megtartsa a miniszterelnököt, illetve megismételje azt a politikai forgatókönyvet, amely már az 1956-os magyar forradalom idején is érvényesült. Az Európai Unió tehát sem a piacgazdaság területén nem volt képes hatékonyabb működést kikényszeríteni, sem a parlamenti demokrácia területén nem volt képes kikényszeríteni az igazságos és a többség akaratával egyező kormányzati működést. Ez az oka annak, hogy a magyarok körében 2006-ban zuhant az Európai Unió népszerűsége.

Javaslat

Az Európai Unió népszerűsége két gazdag államban olyan rossz, mint Magyarországon. Az Európai Uniótól várjuk azt, hogy segíti Magyarország felzárkózását, miközben az egyik legkevésbé bízunk magában az Unióban. A teljes bizalomvesztés a magyar politikát, a kormányzást és az Európai Uniót egyaránt érinti. Bizalom nélkül azonban nincs felzárkózás.

Trend

14. A legnagyobb növekedési tartalék a bürokrácia leépítése

A magyar GDP 2,5 %-kal nőhet akkor, ha 25 %-kal csökkenne a vállalatokat terhelő bürokrácia. Ez az Európai Unió esetében csupán 1,5 %, az EU-25-ök közül Magyarország érhetné el a legmagasabb GDP növekedést a bürokrácia leépítésével. Magyarországon tehát a gazdasági növekedés legnagyobb tartaléka a bürokrácia leépítése.

Háttér

Az Európai Unió új felmérése szerint az Európai Unióban a vállalatokat terhelő bürokrácia 25 %-os leépítése 1,5 %-os GDP növekedést hozna. Ezzel szemben Magyarországon a vállalatokat terhelő bürokrácia negyedének felszámolása esetén 2,5 %-os növekedés lenne elérhető, ezzel lényegében azonos a szlovák és a lengyel adat. A legjobb a helyzet Nagy-Britanniában, ahol a bürokrácia 25 %-os leépítése 1 %-nál kisebb növekedést jelent: a brit tartalék a legkisebb.

A bürokratikus terhek valójában a túladóztatásból, valamint a bonyolult adórendszerből adódnak. Ott is magas lehet a bürokratikus teher, ahol közben adóreformot hajtottak végre (Szlovákia), de szoros az összefüggés a bürokratikus teher és a magas adók között. Kivételt képeznek a skandináv államok, amelyek a magas adószint mellett igen kicsi bürokratikus terheket rónak a vállalkozásokra. Nagy-Britanniában egyszerre kicsi az adóteher és kicsi a bürokrácia a többi európai uniós tagállammal összehasonlítva.

Javaslat

A gazdaságpolitikai fordulat első és döntő lépése a radikális adó- és járulékcsökkentés, amely egyben radikálisan csökkentené a vállalkozásokat terhelő bürokráciát. Ezzel Magyarország akár két év alatt 2-2,5 %-os többlet gazdasági növekedéshez jutna, ha képes lenne két év alatt felére csökkenteni a vállalkozásokat terhelő bürokratikus terheket.